

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji

KGP.411.002.07.2022

Michał Buczyński
Prezes Zarządu
Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Suwałkach
Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
ul. Przemysłowa 6A
16-400 Suwałki

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/22/001 - Pokrycie krajowego zapotrzebowania na surowce energetyczne

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Suwałkach Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Michał Buczyński, Prezes Zarządu od 15 kwietnia 2019 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja zadań związanych z zapewnieniem odpowiedniej ilości surowców energetycznych dla celów swojej działalności.
Okres objęty kontrolą	Rok 2022 z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, mających znaczenie dla badanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji
Kontroler	Piotr Nagraba, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KGP/97/2022 z 18 listopada 2022 r.

(akta kontroli str.1)

¹ Dalej: PEC lub Spółka.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

NIK ocenia pozytywnie realizację przez PEC w Suwałkach działań związanych z zapewnieniem odpowiedniej ilości surowców energetycznych na potrzeby wytwarzania ciepła i energii elektrycznej w okresie objętym kontrolą.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

PEC utrzymywało zapasy surowca powyżej minimalnego poziomu określonego w art. 10 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne⁴ oraz § 2 ust. 1 pkt 1-3 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 lutego 2003 r. w sprawie zapasów paliw w przedsiębiorstwach energetycznych⁵.

Spółka opracowała w dniu 30 czerwca 2022 r. wymagany przepisami prawa⁶ program pracy sieci ciepłowniczej oraz w dniu 25 maja 2022 r. plan wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu ciepła⁷ na lata 2022-2025.

W okresie obowiązywania zakazu przywozu do Polski węgla kamiennego pochodzącego z Rosji i Białorusi⁸ tj. od dnia 16 kwietnia 2022 r., Spółka zapewniła sobie dostawy tego surowca od innych kontrahentów.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Utrzymywanie przez PEC w Suwałkach obowiązkowego poziomu zapasu paliw w 2022 r.

Opis stanu
faktycznego

PEC w Suwałkach zostało utworzone w dniu 1 lipca 1997 r. w drodze przekształcenia przedsiębiorstwa komunalnego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej w Suwałkach w Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Suwałkach Sp. z o.o. Wszystkie udziały objęło Miasto Suwałki.

(akta kontroli str. 652)

Przedsiębiorstwo na dzień 31 grudnia 2022 r. posiadało umowy na dostawę ciepła zawarte z 1 087 odbiorcami. Przedsiębiorstwo zaspokajało około 70% potrzeb w zakresie ogrzewania budynków w mieście, tj. dostarczało ciepło do prawie 75% gospodarstw domowych¹⁰.

(akta kontroli str. 598-599, 603)

Średnie dobowe zużycie węgla dla grudnia 2021 r. zostało określone na poziomie 252,97 t, dla okresu od stycznia do marca 2022 r. oraz od listopada do grudnia 2022 r.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dz.U. z 2022 r. poz. 1385, ze zm., dalej: ustawa prawo energetyczne

⁵ Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 lutego 2003 r. w sprawie zapasów paliw w przedsiębiorstwach energetycznych (Dz. U. Nr 39 poz. 338 ze zm.). Dalej: rozporządzenie w sprawie zapasów paliw.

⁶ Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 15 stycznia 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemów ciepłowniczych (Dz. U. Nr 16 poz. 92).

⁷ Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 8 listopada 2021 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (Dz. U. poz. 2209). Do dnia 2 grudnia 2021 r. obowiązywało w tym zakresie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. (Dz. U. Nr 133, poz. 924).

⁸ Ustawa z dnia 13 kwietnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego (Dz. U. 2022 r. poz. 835 ze zm.), dalej: ustawa w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę.

⁹ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ Plan rozwoju PEC w Suwałkach Sp. z o.o. na lata 2021-2023 str. 6 (dane szacunkowe za 2020 r.)

na poziomie 221,03 t, zaś dla okresu od kwietnia do października 2022 r. na poziomie 89,22 t.

Stan zapasów węgla kamiennego wg stanu magazynowego wynosił na 1 grudnia 2021 r. 28,1 tys. t, zaś na pierwszy dzień poszczególnych miesięcy 2022 r. odpowiednio: 21,7 tys. t (styczeń); 16,3 tys. t (luty); 10,4 tys. t (marzec); 13,4 tys. t (kwiecień); 17,2 tys. t (maj); 19,5 tys. t (czerwiec); 21,8 tys. t (lipiec); 28,4 tys. t (sierpień); 31,1 tys. t (wrzesień); 31,0 tys. t (październik); 27,7 tys. t (listopad); 22,8 tys. t (grudzień), natomiast na koniec grudnia 2022 r. 17,4 tys. t.

Wymagany miesięczny poziom zapasów węgla kamiennego¹¹ w grudniu 2021 r. wyniósł 9,1 tys. t, zaś w poszczególnych miesiącach 2022 r. odpowiednio 8,6 tys. t (styczeń); 6,6 tys. t (luty); 5,3 tys. t (marzec); 2,1 tys. t (kwiecień-wrzesień); 2,7 tys. t (październik); 7,3 tys. t (listopad) oraz 8,0 tys. t (grudzień).

PEC w każdym miesiącu badanego okresu posiadało nadwyżkę zapasów węgla kamiennego na poziomie od 118,9% do 1351,7% wymaganego minimalnego poziomu.

Wszystkie zapasy węgla kamiennego znajdowały się na placu składowym w bezpośrednim sąsiedztwie jednostek wytwórczych Przedsiębiorstwa.

(akta kontroli str. 159, 680, 779-986)

Spółka w okresie objętym kontrolą posiadała zapasy węgla kamiennego powyżej wielkości określonych w § 2 i 3 rozporządzenia w sprawie zapasów paliw, tym samym nie wystąpił obowiązek poinformowania Prezesa URE na podstawie art. 10 ust. 1e pkt 2 i ust. 1f ustawy prawo energetyczne o obniżeniu stanu zapasów węgla poniżej wielkości ustalonych w rozporządzeniu w sprawie zapasów paliw.

Z uwagi na składowanie zapasów węgla kamiennego wyłącznie w sąsiedztwie jednostek wytwórczych Przedsiębiorstwa, nie wystąpił także obowiązek przekazania Prezesowi URE dokumentów dotyczących składowania zapasów w odległości większej niż 10 km od miejsca wytwarzania energii elektrycznej, o którym mowa w § 2b ust. 1-3 rozporządzenia w sprawie zapasów paliw.

W okresie objętym kontrolą Prezes URE nie przeprowadzał w Przedsiębiorstwie kontroli stanu zapasów¹².

W okresie objętym kontrolą Prezes URE wezwał Przedsiębiorstwo pismami z dnia 23 maja 2022 r.¹³ oraz 20 września 2022 r.¹⁴ do przekazania do dnia 26 maja 2022 r. oraz 20 października 2022 r. informacji o wielkości zapasów węgla kamiennego według stanu na dzień 15 maja 2022 r. oraz 3 października 2022 r. Przedsiębiorstwo w odpowiedzi na ww. pisma przekazało w wymaganych terminach¹⁵ informacje o stanie zapasów węgla kamiennego w ilości 17,6 tys. t (stan na dzień 15 maja 2022 r.) oraz 30,7 tys. t (stan na 3 października 2022 r.).

(akta kontroli str.151, 163-174)

Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił¹⁶, że do wyliczeń średniego zużycia surowca, jak również zapotrzebowania na dostawy surowca w celu zapewnienia ciągłości produkcji ciepła oraz wymaganych minimalnych stanów magazynowych, Przedsiębiorstwo stosowało metodologię opartą o wielkości planowane zużycia paliwa z ostatnich trzech lat określane na podstawie planu produkcji ciepła, uwzględniając sprawność

¹¹ Wyliczony w oparciu o średnie dobowe zużycie oraz o współczynnik korygujący określony w § 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie zapasów paliw.

¹² wyjaśnienia Prezesa Zarządu PEC w Suwałkach Sp. z o.o. w piśmie z 25 stycznia 2023 r.

¹³ Pismo znak: DRE.WRC.464.55.2022.RK

¹⁴ Pismo znak: DRE.WRC.464.91.2022.KKo1

¹⁵ 26 maja 2022 r. oraz 7 października 2022 r.

¹⁶ Pismo z 25 stycznia 2023 r. (znak: AŚ/202/2023)

przemiany energii w jednostkach wytwórczych oraz wartość opałową zużywanych paliw.

(akta kontroli str. 153, 700)

2. Struktura dostaw surowców energetycznych

W 2022 r. PEC wyprodukowało 1 068,5 tys. GJ energii cieplnej oraz 137,9 tys. GJ energii elektrycznej. Do produkcji energii cieplnej wykorzystano: węgiel kamienny w ilości 34 111,79 t (62,4% produkcji cieplnej) i biomasę w ilości 44 628,92 t (37,6% produkcji energii cieplnej), zaś do wytwarzania energii elektrycznej wyłącznie węgiel kamienny w ilości 7 104,90 t.

W 2021 r. PEC wyprodukowało 1 115,8 tys. GJ energii cieplnej oraz 155,1 tys. GJ energii elektrycznej. Do produkcji energii cieplnej wykorzystano: węgiel kamienny w ilości 36 179,08 t (64,2% produkcji cieplnej) i biomasę w ilości 43 660,17 t (35,8% produkcji energii cieplnej), zaś do wytwarzania energii elektrycznej wyłącznie węgiel kamienny w ilości 7 823,05 t.

Spółka zakupiła węgiel kamienny w ilości 29 676,25 t w 2021 r. oraz 36 784,35 t w 2022 r.

Wyłącznym dostawcą węgla kamiennego w 2021 r. była spółka KTK Polska Sp. z o.o.¹⁷ na podstawie umowy zawartej w dniu 28 czerwca 2021 r. na okres od sierpnia 2021 r. do marca 2022 r. Surowiec zakupiony w ramach ww. umowy pochodził z Federacji Rosyjskiej.

W 2022 r. dostawy węgla kamiennego zostały zrealizowane przez:

- KTK Polska Sp. z o.o. w ilości 13 627,70 t jako kontynuacja umowy z dnia 28 czerwca 2021 r.,
- ENERGO Sp. z o.o. w ilości 13 858,70 t, w tym 9 988,54 t na podstawie umowy zawartej w dniu 1 lipca 2022 r.¹⁸ oraz 3 870,16 t na podstawie zamówienia z 1 kwietnia 2022 r.¹⁹,
- CARBO Spółka jawna Zbigniew Krupski, Miron Wróblewski w ilości 2 247,65 t na podstawie zamówienia z 7 kwietnia 2022 r.²⁰,
- BIOEKO NORD Sp. z o.o. w ilości 4 695,60 t na podstawie zamówienia z 24 maja 2022 r.²¹,
- KREX Sp. z o.o. w ilości 2 354,70 t na podstawie zamówienia z 29 sierpnia 2022 r.²²

W 2021 r. 100% węgla kamiennego zostało zakupione od KTK Polska Sp. z o.o. z importu z Federacji Rosyjskiej.

W 2022 r. największy udział w strukturze dostaw węgla kamiennego stanowił import z kierunku Federacji Rosyjskiej w ilości 21 346,64 t (58,0% udziału w dostawach węgla ogółem). Na drugim miejscu był import (w proporcjach nieznanych) z Federacji Rosyjskiej i Republiki Kazachstanu w ilości 10 506,64 t, który stanowił 28,6% udziału w dostawach węgla ogółem. Węgiel z kopalni krajowych w ilości 3 991,47 t, stanowił 10,9% łącznej wielkości dostaw. Najmniejszy udział stanowiła mieszanka węgla kamiennego (w proporcjach nieznanych) pochodząca z Federacji Rosyjskiej i węgla

¹⁷ Umowa dostawy węgla ZP-IK/44/D/288/21

¹⁸ Umowa dostawy węgla nr PI/AŚ/90/2022

¹⁹ Zamówienie nr PI/IK/031/ZW/22

²⁰ Zamówienie nr 068/ZW/2022

²¹ Zamówienie nr 095/ZW/2022

²² Zamówienie nr 145/ZW/2022

krajowego w ilości 566,64 t (1,5%) oraz węgiel kamienny importowany z Republiki Kazachstanu w ilości 372,96 t (1,0%).

Dostawcami węgla w 2022 r. były spółki pośredniczące w obrocie węglem, które przekazywały informacje o kraju pochodzenia węgla zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę. Zakupiony przez Spółkę węgiel kamienny importowany z Federacji Rosyjskiej został wprowadzony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed dniem 16 kwietnia 2022 r., tj. przed wejściem w życie ustawy z dnia 13 kwietnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego.

(akta kontroli str. 14-25, 46-69, 143, 259, 342-345, 587-590, 593-597, 701-703, 794-986)

Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił²³, że w dniu 20 maja 2022 r. została podpisana umowa z firmą Ernst & Young Sp. z o.o. Consulting Sp.k. celem weryfikacji wybranych kontrahentów dostarczających surowce energetyczne pod kątem ich współpracy z podmiotami objętymi sankcjami gospodarczymi. W dniu 1 czerwca 2022 r. Spółka zleciła weryfikację następujących podmiotów gospodarczych: AM&HP, BIOEKO NORD Sp. z o.o., KREX Sp. z o.o., ENERGO Sp. z o.o. oraz QUERCUS Sp. z o.o. Wszystkie ww. jednostki przeszły pozytywnie weryfikację.

Istotnym surowcem w produkcji ciepła była również biomasa, którą zakupiono w latach 2021-2022 w ilości odpowiednio: 41 729,12 t i 58 668,28 t.

(akta kontroli str. 26-45, 493-578, 682, 689, 691-697)

3. Działania zapewniające dostawy węgla kamiennego

W związku z sytuacją związaną z wojną w Ukrainie oraz wprowadzeniem w Polsce embarga na dostawy surowców z Rosji nie wystąpiła konieczność rozwiązania umowy na dostawy węgla kamiennego. Umowa z KTK Polska Sp. z o.o. została zawarta 28 czerwca 2021 r. Ostatnia dostawa w ramach ww. umowy miała miejsce w dniu 19 kwietnia 2022 r., z wydaniem z magazynu węgla kamiennego w dniu 14 kwietnia 2022 r. Średnia cena za 1 t węgla kamiennego zakupionego w ramach umowy z KTK Polska Sp. z o.o. wyniosła 378,05 zł w 2021 r. oraz 383,78 zł w 2022 r. W celu zabezpieczenia opału na sezon grzewczy 2022/2023 PEC dokonało następujących zakupów węgla kamiennego:

- W kwietniu 2022 r. od Energo Sp. z o.o. 3 870,16 t na podstawie zamówienia z 1 kwietnia 2022 r.²⁴ po cenie 1 235,00 zł za tonę.
- W maju 2022 r. od CARBO Spółka jawna Zbigniew Krupski Miron Wróblewski 2 247,65 t po cenie 955,00 zł za tonę.
- W czerwcu 2022 r. od BIOEKO NORD Sp. z o.o. 4 695,60 t po cenie 1 750,00 zł za 1 t.
- W lipcu i sierpniu 2022 r. od Energo Sp. z o.o. 9 988,54 t na podstawie umowy zawartej 1 lipca 2022 r. po cenie 1 785,00 zł za tonę.
- We wrześniu 2022 r. od KREX Sp. z o.o. 2 354,70 t po cenie 1 750,00 zł za tonę.

Cena zakupu jednej tony węgla kamiennego w 2022 r. w porównaniu z 2021 r. wzrosła o ok. 372,2 %²⁵.

²³ Pismo z 25 stycznia 2023 r. (znak: AŚ/202/2023)

²⁴ Zamówienie nr PI/IK/031/ZW/22

²⁵ Najniższa cena za 1 t węgla kamiennego w 2021 r. wyniosła 378,05 zł, najwyższa cena 1 t w 2022 r. wyniosła 1785,00 zł; $(1785,00 - 378,05) / 378,05 \times 100\% = 372,2\%$.

(akta kontroli str. 17-21, 794-986)

Prezes Zarządu wyjaśnił²⁶, że jakość dostarczanego surowca energetycznego weryfikowana była na podstawie badań laboratoryjnych dostarczanych paliw, przeprowadzanych przez laboratorium zakładowe lub akredytowane laboratorium zewnętrzne. Dalej wskazał, że w wyniku wprowadzenia embarga na węgiel z Federacji Rosyjskiej, przeprowadzono postępowania w trybie zapytania o cenę do kwalifikowanych dostawców na zakup 5 000 t węgla kamiennego. W 2022 r. nie były prowadzone postępowania przetargowe w trybie przetargu nieograniczonego, natomiast były przeprowadzone zapytania cenowe na zakup mniejszej ilości węgla kamiennego w ilościach od 2 300 t do 10 000 t. Spółka brała udział w kilku aukcjach na zakup węgla kamiennego w Polskiej Grupie Górniczej S.A., które nie zakończyły się zakupem surowca, ponieważ ceny uzyskane na aukcjach nie obejmowały kosztów transportu surowca i były wyższe aniżeli ceny węgla kamiennego o podobnych parametrach oferowane przez spółki prywatne. Zarówno w 2021 r., jak i w 2022 r. koszt transportu był wliczony w cenę zakupu jednej tony węgla kamiennego.

(akta kontroli str. 151-161)

W latach 2021-2022 Spółka dokonywała płatności za węgiel po dokonaniu dostawy i przedłożeniu faktury. Płatności za dostarczony węgiel kamienny dokonywane były ze środków własnych oraz z udzielonego kredytu w rachunku bieżącym. W 2022 r. w związku z wejściem w życie ustawy z 13 kwietnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego, na liście sankcyjnej znalazł się dostawca węgla kamiennego KTK Polska Sp. z o.o. Prezes Zarządu wyjaśnił, że w związku z tym zostały wstrzymane płatności ww. dostawcy za pięć faktur na łączną kwotę 5 361 363,75 zł. PEC dokonało niezwłocznie płatności powyższych faktur w dniu 22 czerwca 2023 r., po uprzednim pisemnym zapewnieniu banku obsługującego KTK Polska Sp. z o.o., że wpłacone środki będą przez bank zablokowane.

(akta kontroli str. 157, 260)

W 2021 r. produkcja energii cieplnej ogółem w PEC wyniosła 1 115 820 GJ, w tym z biomasy 399 558 GJ. W 2022 r. produkcja ta wynosiła 1 068 472 GJ²⁷, w tym z biomasy 401 227 GJ. W ww. okresie nastąpił spadek ogólnej produkcji o 4,2% przy zwiększeniu produkcji z biomasy o 0,04%. Natomiast w planie produkcji energii cieplnej w poszczególnych latach okresu 2021-2023 zakładano wyprodukowanie odpowiednio: 953 391 GJ, 1 058 218 GJ i 1 030 632 GJ. Realizacja planu w latach 2021 i 2022 wyniosła odpowiednio: 117,0 % i 101,0%.

Sprzedaż energii cieplnej w 2021 r. wyniosła 1 004 222 GJ oraz 952 256 GJ w 2022 r., co stanowiło spadek o 5,2%. Natomiast średnia cena sprzedaży 1 GJ ciepła w 2021 r. kształtowała się na poziomie 62,76 zł oraz 86,89 zł w 2022 r. Stanowiło to wzrost o 38,4%. Średni koszt własny sprzedanego 1 GJ energii cieplnej w latach 2021-2022 wyniósł odpowiednio: 67,55 zł i 93,68 zł., co stanowiło wzrost o 38,7%²⁸
²⁹.

PEC w latach 2021-2022 wyprodukowało odpowiednio: 43 106 MWh oraz 38 304 MWh energii elektrycznej, co stanowiło spadek o 11,1%. Sprzedaż energii elektrycznej w analogicznym okresie wyniosła 38 599 MWh i 35 194 MWh, co stanowiło spadek o 8,8%. Przedsiębiorstwo zużywało również energię elektryczną

²⁶ Pismo z 25 stycznia 2023 r. (znak: AŚ/2022023)

²⁷ Załącznik nr 9 do pisma Prezesa Zarządu z 25 stycznia 2023 r. (znak: AŚ/2022023)

²⁸ Dane za 2021 r. ze sprawozdania z działalności za 2021 r.

²⁹ Dane za 2022 r. z załącznika do pisma Prezesa Zarządu z 13 lutego 2023 r. (znak: PE/301/2023)

na potrzeby własne. W latach 2021-2022 wynosiło to odpowiednio: 4 941 MWh oraz 4 565 MWh, co stanowiło spadek o 7,6%.

Średnia cena sprzedaży 1 MWh energii elektrycznej w 2021 r. wyniosła 404,30 zł, a w 2022 r. - 686,13 zł, co stanowiło wzrost o 69,7%.

Koszt własny sprzedaży 1 MWh energii elektrycznej w 2021 r. wyniósł 216,74 zł, a w 2022 r. wzrósł o 50,9% i wyniósł 327,12 zł^{30 31}.

(akta kontroli str.16, 70-72, 143-144, 343-345, 587-590, 699, 707)

4. Działania na wypadek konieczności ograniczeń w dostawie ciepła dla odbiorców ciepła systemowego

Prezes Zarządu w dniu 28 czerwca 2022 r. wprowadził do stosowania „Plan wprowadzenia ograniczeń w dostawie ciepła PEC w Suwałkach Sp. z o.o.”, o którym mowa w § 6 ust. 6-12 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 listopada 2021 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła³². Plan został uzgodniony z Wojewodą Podlaskim w dniu 22 czerwca 2022 r., zgodnie z terminem określonym w § 14 ust. 2 oraz zawiera wszystkie elementy wymienione w § 14 ust. 1 ww. rozporządzenia. Spółka zamieściła ww. dokument w formie elektronicznej na swojej stronie internetowej, co jest działaniem zgodnym z wymogami określonymi w § 15 ww. rozporządzenia.

(akta kontroli str. 74-142)

W Spółce prowadzone były analizy w zakresie ryzyka wystąpienia ograniczenia dostaw energii cieplnej spowodowanej niedoborem paliwa niezbędnego do jej wytworzenia, oddzielnie dla produkcji ciepła z kotłów węglowych oraz produkcji ciepła z kotłów biomasowych. Prezes Zarządu wyjaśnił³³, że na wniosek kierownika Zakładu Wytwarzania, w przypadku gdy zapasy paliwa osiągnęłyby poziom nieprzekraczający 30, 14 i 7 dobowego zużycia, podjąłby decyzje o ograniczeniu dostaw ciepła, adekwatnie do każdego z poziomów. Wskazał ponadto, że kierownik Zakładu Wytwarzania posiada ciągle podgląd stanów magazynowych paliw w systemie informatycznym oraz przedstawia Prezesowi Zarządu aktualny stan magazynowy paliw oraz minimalny zapas paliwa (węgla) obowiązujący w danym miesiącu.

W Przedsiębiorstwie nie wystąpiły przesłanki do podjęcia przez Prezesa Zarządu decyzji o wprowadzeniu obniżek i ograniczeń w dostawie ciepła. Zapasy surowców energetycznych zostały zgromadzone w ilościach zapewniających bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej i ciepła. W przypadku zaistnienia przesłanek i podjęcia przez Prezesa Zarządu decyzji o wprowadzeniu obniżek i ograniczeń w dostawie ciepła, zostałaby ona przekazana odbiorcom ciepła w formie komunikatu na antenie lokalnego radia (Radio 5) oraz na stronie internetowej Przedsiębiorstwa.

(akta kontroli str. 73, 153-154, 159-160)

Plan stanowił środek przygotowawczy na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowych, o których mowa w art. 11 ust. 1 ustawy prawo energetyczne, tj. w przypadku zagrożenia:

- bezpieczeństwa energetycznego Rzeczypospolitej Polskiej polegającego na długookresowym braku równowagi na rynku paliwowo-energetycznym,
- bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej,

³⁰ Dane za 2021 r. ze sprawozdania z działalności za 2021 r.

³¹ Dane za 2022 r. z załącznika do pisma Prezesa Zarządu z 13 lutego 2023 r. (znak: PE/301/2023)

³² Dz.U. z 2021 r. poz. 2209; dalej: rozporządzenie w sprawie ograniczeń sprzedaży paliw oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła.

³³ Pismo z 25 stycznia 2023 r. (znak: AŚ/202/2023)

- bezpieczeństwa osób,
- wystąpieniem znacznych strat materialnych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła.

Spółka opracowała program pracy sieci ciepłowniczej na sezon 2022/2023. Dokument ten zawiera wszystkie elementy określone w § 17 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 15 stycznia 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemów ciepłowniczych³⁴.

(akta kontroli str. 470-492, 710-751)

5. Wpływ ceny zakupu surowca na koszty energii w 2022 r.

Głównymi czynnikami wpływającymi na koszty energii w 2022 r. były między innymi:

- wzrost ceny zakupu węgla – w 2021 r. średnia roczna cena zakupu węgla kamiennego zużytego do produkcji wyniosła 249,76 zł za 1t, a w 2022 r. 587,94 zł za 1t, co stanowi wzrost o 135,4%. W 2021 r. koszt zużycia węgla kamiennego do produkcji 1 GJ energii cieplnej wyniósł 12,62 zł, a w 2022 r. 30,44 zł, co stanowi wzrost o 141,2%. W 2021 r. koszt zużycia węgla kamiennego do produkcji 1 MWh energii elektrycznej wyniósł 44,72 zł, a w 2022 r. 102,39 zł, co stanowi wzrost o 129,0%.

W 2021 r. koszt własny sprzedaży 1 GJ ciepła wynosił 66,47 zł, w tym m.in. 18,07 zł koszt surowca i 18,29 zł koszty uprawnień do emisji dwutlenku węgla. W 2022 r. koszt własny sprzedaży 1 GJ wyniósł 97,96 zł, w tym m.in. 40,71 zł koszt surowca i 22,06 zł koszty uprawnień do emisji dwutlenku węgla.

W 2021 r. koszt własny sprzedaży 1 MWh energii elektrycznej wynosił 249,11 zł, w tym m.in. 49,94 zł koszty surowca i 130,68 zł koszty uprawnień do emisji dwutlenku węgla. W 2022 r. koszt własny sprzedaży 1 MWh energii elektrycznej wyniósł 317,21 zł, w tym m.in. 104,32 zł koszty surowca i 127,98 zł koszty uprawnień do emisji dwutlenku węgla³⁵.

- wzrost ceny zakupu biomasy – w 2021 r. średnia roczna cena zakupu biomasy zużytej do produkcji wyniosła 208,72 zł za 1t, a w 2022 r. 407,82 zł, co stanowi wzrost o 95,4%. W 2021 r. koszt zużycia biomasy do produkcji 1 GJ energii cieplnej wyniósł 22,81 zł, a w 2022 r. 45,36 zł, co stanowi wzrost o 98,9%.
- wzrost cen zakupu uprawnień do emisji dwutlenku węgla – w 2021 r. średnioroczna cena rynkowa wyniosła 53,70 EUR/EUA, a w 2022 r. 80,76 EUR/EUA, co stanowi wzrost o 50,4%, a także malejący przydział darmowych uprawnień do emisji dwutlenku węgla; dodatkowy wpływ miał wzrost średniego kursu EUR, który w 2021 r. wynosił 4,5670 zł za 1 EUR, a w 2022 r. 4,6872 zł za 1 EUR.
- wzrost kosztów wynagrodzeń – w 2021 r. wyniosły 12 768,0 tys. zł, a w 2022 r. 13 293,1 tys. zł, co stanowi wzrost o 4,1%.
- wzrost kosztów obsługi zadłużenia finansowego – w 2021 r. koszty finansowe obsługi zaciągniętych kredytów i pożyczek wyniosły 218,5 tys. zł, a w 2022 r. 2 109,3 tys. zł, co stanowi wzrost o 824,1%.

³⁴ Dz. U. z 2007 r. Nr 16, poz. 92.

³⁵ Prezentowane dane dotyczące kosztu własnego sprzedaży 1 GJ ciepła oraz kosztu własnego sprzedaży 1 MWh energii elektrycznej w 2021 i 2022 r. uwzględniają rezerwy na brakujące uprawnienia do emisji CO₂ oraz świadectwa efektywności energetycznej

W okresie objętym kontrolą obowiązywały taryfy dla ciepła, zatwierdzone przez Prezesa URE decyzją z 10 sierpnia 2021 r.³⁶ wprowadzone do stosowania od 1 września 2021 r.³⁷; decyzją z 5 maja 2022 r.³⁸ stanowiącą zmianę decyzji z 10 sierpnia 2021 r. wprowadzone do stosowania od 1 czerwca 2022 r.³⁹ oraz decyzją z 10 sierpnia 2022 r.⁴⁰ wprowadzone do stosowania od 1 września 2022 r.⁴¹. W okresie objętym kontrolą funkcjonowały odmienne ceny i stawki opłat dla trzech okresów tj. od stycznia do maja, od czerwca do sierpnia oraz od września do grudnia 2022 r. Zostały określone 4 grupy taryfowe P.1.1, P.1.2, P.1.3 oraz P.1.4.⁴² Cena⁴³ za zamówioną moc cieplną (za 1 MW miesięcznie) dla czterech grup taryfowych, w poszczególnych okresach, wynosiła odpowiednio 8 900,45 zł, 9 313,30 zł oraz 7 749,25 zł, co stanowi spadek o 1 151,20 zł (12,9%)⁴⁴. Cena ciepła (za 1 GJ) dla czterech grup taryfowych, w poszczególnych okresach, wynosiła odpowiednio 31,66 zł, 33,13 zł oraz 70,61 zł, co stanowi wzrost o 38,95 zł (123,0%). Cena nośnika ciepła (za 1 metr sześcienny) dla czterech grup taryfowych, w poszczególnych okresach, wynosiła odpowiednio 27,35 zł, 27,67 zł oraz 35,25 zł, co stanowi wzrost o 7,90 zł (28,9%).

Stawki stałe i zmienne za usługi przesyłowe zostały zróżnicowane dla poszczególnych taryf. Dla taryfy P.1.1, w poszczególnych okresach, miesięczna stawka opłat stałych za usługi przesyłowe (za 1 MW) wynosiła odpowiednio 2 416,23 zł, 2 451,22 zł oraz 3 318,41 zł, co stanowi wzrost o 902,18 zł (37,3%), natomiast stawka opłat zmiennych za usługi przesyłowe (za 1 GJ) wynosiła 11,56 zł, 11,71 zł oraz 14,63 zł, co stanowi wzrost o 3,07 zł (26,6%). Dla taryfy P.1.2, w poszczególnych okresach, miesięczna stawka opłat stałych za usługi przesyłowe (za 1 MW) wynosiła odpowiednio 3 521,38 zł, 3 556,36 zł oraz 4 785,89 zł, co stanowi wzrost o 1 264,51 zł (35,9%), natomiast stawka opłat zmiennych za usługi przesyłowe (za 1 GJ) wynosiła 11,87 zł, 11,98 zł oraz 14,88 zł, co stanowi wzrost o 3,01 zł (25,4%). Dla taryfy P.1.3, w poszczególnych okresach, miesięczna stawka opłat stałych za usługi przesyłowe (za 1 MW) wynosiła odpowiednio 5 065,61 zł, 5 136,68 zł oraz 7 640,01 zł, co stanowi wzrost o 2 574,40 zł (50,8%), natomiast stawka opłat zmiennych za usługi przesyłowe (za 1 GJ) wynosiła 18,20 zł, 18,44 zł oraz 24,92 zł, co stanowi wzrost o 6,72 zł (36,9%). Dla taryfy P.1.4, w poszczególnych okresach, miesięczna stawka opłat stałych za usługi przesyłowe (za 1 MW) wynosiła odpowiednio 4 362,41 zł, 4 397,39 zł oraz 6 272,49 zł, co stanowi wzrost o 1 910,08 zł (43,8%), natomiast stawka opłat zmiennych za usługi przesyłowe (za 1 GJ) wynosiła 17,11 zł, 17,24 zł oraz 22,30 zł, co stanowi wzrost o 5,19 zł (30,3%).

(akta kontroli str. 143-144, 341, 346-469, 579-586, 690-691, 698-699, 705-707, 752-778, 987)

³⁶ Decyzja Prezesa URE (znak: OLB.4210.17.2021.AWr)

³⁷ Pismo PEC w Suwałkach Sp. z o.o. do Prezesa URE z 2 września 2021 r. (znak: PE/1414/2021)

³⁸ Decyzja Prezesa URE (znak: OLB.4210.17.2022.AWr)

³⁹ Pismo PEC w Suwałkach Sp. z o.o. do Prezesa URE z 1 czerwca 2022 r. (znak: PE/1083/2022)

⁴⁰ Decyzja Prezesa URE (znak: OLB.4210.28.2022.AWr)

⁴¹ Pismo PEC w Suwałkach Sp. z o.o. do Prezesa URE z 1 września 2022 r. (znak: PE/1493/2022)

⁴² P.1.1 – odbiorcy pobierający ciepło bezpośrednio z sieci ciepłowniczej; P.1.2 – odbiorcy pobierający ciepło z grupowych węzłów cieplnych należących do przedsiębiorstwa ciepłowniczego i eksploatowanych przez przedsiębiorstwo ciepłownicze; P.1.3 – odbiorcy pobierający ciepło z należących i eksploatowanych przez przedsiębiorstwo ciepłownicze grupowych węzłów cieplnych poprzez zewnętrzne instalacje odbiorcze należące i eksploatowane przez przedsiębiorstwo ciepłownicze; P.1.4 – odbiorcy pobierający ciepło z węzłów cieplnych obsługujących jeden obiekt, należących do przedsiębiorstwa ciepłowniczego i eksploatowanych przez przedsiębiorstwo ciepłownicze

⁴³ Ceny i stawki netto, do których doliczano podatek od towarów i usług VAT zgodnie z obowiązującymi przepisami

⁴⁴ Wyliczenia zmian w zł i w % dotyczą cen i stawek opłat obowiązujących w grudniu 2022 r. w porównaniu do cen i stawek obowiązujących w styczniu 2022 r.

IV. Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków pokontrolnych z uwagi na niestwierdzenie nieprawidłowości.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, 21 czerwca 2023 r.

Kontroler
Piotr Nagraba
Główny specjalista
kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji
p.o. Dyrektora
Maciej Maciejewski

.....
podpis

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000